

Nro. 7. és 8.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pentéken Junius 15-dik napján, 1810-ik
esztendőben.

Austriai Birodalom.

Minekutánna Prága városának minden nevezetes épületjeit, ritkaságait, jóltévő intézetjeit, erősségeit, bástyáit, sántzait, és fegyveres tárát, e' folyó Sz. Iván Havának 2-ik napján meg nézte, és szemesen, 's figyelmetessen meg vizsgálta volna kegyelmessen uralkodó Fejedelmünk Eö Csász. Kir. Felsége; Gr. *Wrbna* udvari fő Kamarássa, és Generál Major *Kutschera* Generál Adjutánsa úti társaival egyetemben, azon hólnap 4-ik napjának reggelén onnan vissza indúlt. Értésekre esvén ez a' dolog a' Prágai lakosoknak, minden útzák dugva vóltak emberrel, hogy még egyszer szerentséjek lehessen közönségessen szeretett 's tisztelt uralkodó Fejedelmeknek látására. Sok jó-

kívánások és áldások botsátattak Eő Felsége után, és mindenfelől ez a' szózat hallatott: *Eltesse az Úr Isten a' mi jó Császárunkat, és engedje meg, hogy nem sokára ismét láthassuk közöttünk!* — Ennek a' napnak, tudniillik Junius 4-ikének reggelén hagyták el a' Szakszoniai Fels. vendégek is Prága várossát, úgymint Fels. Urunk kedves testvér nénnye kedves férjével Antal Kir. Herczeggel és Amália Kir. Herczeg Asszonnyal együtt, és előbbi rezidentziájokba Drézdába vissza mentek.

Prágában való mulatása alatt, több Sz. Leopold Rendjének kereszteit, több medallionokat, és több kegyelem jeleit méltoztatott Fels. Urunk ki osztogatni. — Sz. Leopold Rendének Commendatorává tette Gr. *Sternberg Ferentzet*; kis keresztes tagjaivá a' Bunslaui Kerület Kapitányát *Merkl Dienest*, az Elbogneri Kerület Kapitányát Nemes *Weihrottert*, a' Königsgrátzi Kerület Kapitányát Nemes *Erbent*; Gr. *Klebersberg* Obristlajtinántot és a' Landwehr vagy tartománybéli őrző katonaság Commendánsát; Obristlajtinánt Báró *Zechner*t a' Landwehr batalionnak Commendánsát, Fő Strázsamester Gr. *Thun Antal*, hasonló Landwehr batallionnak Commendánsát, és Professor *Mader* Cs. Kir. Tanácsost — Medaillonokat is sokan nyertek Eő Cs. Kir. Felségétől Prágában.

Magyar Ország.

Néhai Méltos. Nagy-Réthy *Darvas Ferentz*, Kir. Tanácsos Urnak, a' Sz. István Apost. Kir. Rendjének kis keresztes tagjának, és a' Kir. Helytartó Tanács Cancellariája Directorának halála után, Fels. Urunk azon fontos hivatalra, Méltos. Borsodi *Latinovics János* Urat, a' Sz. István

Apost. Király Rendjének kis keresztesét, azon Kir. Helytartó Tanátsnak egyik tagját méltoztatott kegyelmessen emelni.

A' Schmölnitzi A. Conf. tartó Ekklesiának érdeemes prédikátora Titt. *Rumi Károly György* Úr, több Német Országi tudós Társaságoknak tagja és a' természeti historiának nagy kedvelője, még a' múlt nyáron probát tett a' Magy. Országi mákfejekből való opiumnak készítésével, melly noha nem olly szapora mint a' napkeleti igen nagy mákfejekből készült opium, mindazáltal azt lehet arról itilni, hogyha a' mezei gazdák azt jobban gyarapítani igyekeznének, a' külföldi, és az Orvosi tudományban igen hasznos eszközre nem szorúlnának.

A' Kroáziában vagy Horváthországban, a' Ludbreghi Hertzeg Battyáni Uradalomban, nem régiben két hizott Helyétziai ökör adatott el 6000 forinton, mellyeknél drágább szarvas marhát az Austriai Birodalomban még eddig senki sem látott, és nem is hallott. Ezeknek ezen nagy árrát, azoknak rendkívül való nagysága és kövérsége okozta.

Ebben az esztendőben, kedves hazánkban sok tüztámadás esik, melly miatt sok helységek és lakosok nagyon meg károsodnak. — A' múlt Aprilis 28-ik napján Késmárk szabad Kir. városban tűz támadván 30 ház egett meg, a' melly által okoztatott kár 100000 forintra tétetik. — Kalotsában sokkal irtoztatóbb tűz esett e' folyó Junius első napján, melly, a' mint irják, 300 házat emésztett meg, és sok szegény familiát kóldulásra juttatott.

Sáros Vármegyében egy *Bánó András* nevű

urat tulajdon tselédjei kegyetlenül meg ölvén, 6000 forintját elrablották, 's prédájokkal Galliáziába futottak, de ott sem kerülhetik el meg érdemlett büntetéseket, és már néhányan közülök megfogattatván, tömlötzökre hányattak, 's várják gonosz tselekedeteknek igasságos jutalmát.

Frantzia Birodalom.

Az Augustána valláson lévő Párisi Gyülekezetnek, templomoknak építésére, 60000 frankot, 's annak elkészítésére 15000 frankot ajándékozott *Napoleon Császár*, e' mellett két prédikátorjainak 6000 frankot rendelt esztendőnként leendő fizetésekre. — Nem régiben ismét nagy summa pénzt ajándékozott azon Gyülekezetnek *Napoleon Császár*, mellynél fogva olly szerentsés állapotba helyheztetődtek a' Párisi evangélikus lakosok, hogy most már Consistoriumoknak számokra is szép házat építtethetnek, és különös oskolát is állíthatnak fel.

Az e' folyó 1810-ik esztendőre ki adott Csász. Universitásnak Almanakja szerént, 47 seminariumok, 33 akadémiák, 49 lyceumok, és 453 collegiumok vannak most a' Frantzia Birodalomban, és mivel a' tudós emberek akármelly vallásúak legyenek is, illendő betsülletben tartatnak, egyenlő módon elővitetnek.

Nemtsak a' hasznos tudományoknak ki terjesztésére, hanem más köz hasznú intézeteknek előmenetelésítésekre is különös gondja van *Napoleon Császárnak*: arra való nézve következendő végzést adott ki a' múlt Májusnak 5-ik napján Antverpiában: „Mivel, *úgymond*, arról a' jóltévő társaságról, melly a' szegény sorsú aszszo-

nyoknak felségillésekre Párisban fel állott, igen kedvező hiradást vettünk: arra való nézve azt ohajtyuk, hogy Országunknak minden nagy és népes városaiban hasonló társaságok állitassanak fel, és mi azokat a' mi leg kedvesebb, leg drágább feleségünknek *Mária Louisa* Császárnénak oltalma alá ajánlyuk, melly által mi az ő hozzá való hajlandóságunknak különös probáját adjuk. — Azon Csász. decretum azt is meghatározza, hogy Párisban illy tzim alatt: *Société maternelle*, az az, *Anyák társasága*, állitassék fél, a' melly tudniillik a' szegény szülő anyákra viselleyen gondot. — Ennek a' Társaságnak, Országunk 44 nagy városaiban különös fő gondviselői lesznek, és 1000 dámákból állanak, a' kiket *Mária Louisa* Császárné nevez ki. Továbbá egy 100 személyből álló Tanátsa fog ennek a' társaságnak lenni, a' kik a' Császárné előülése aiatt minden esztendőben kéttzer öszve gyüllenek, és ennek titoknokjai leveleznek a' több városokkal. Ennek a' társaságnak számára 500000 frankot ajándekozott Napoleon a' Császár.

Ostendéből Dünkirchenben utaztak a' Fr. Császár és Császárné, melly igen hires kereskedő város Flandriában. Allig pihentek egy fertály óráig Eő Csász. Felségek az oda való Kir. palotában, mingyárt kotsiba ültek, és minden ott lévő nevezetes épületeket meg szemlélték, azután hajóra ülven, a' kikötő helyből a' Canalis túlsó végéig mentek. — Onnan, t. i. Dünkirchenből Május 22-ik napján *Lillebe* utaztak, 's ott is minden nevezetesebb tárgyakat és épületeket meg szemlélték, 's meg vizgáltak. — Valahol meg fordúlnak Eő Csász. Kir. Felségek, mindenütt sok

nyomait haggyák a' szegényekkel való jóltévőségeknek. — Antverpiában 15000, Berg-Op-Zoomban 5000, Middelburgban 15000, Wlissingenben 30000, Tervuerenben 2000, Armuydenben 1000, Dombourgban 1000, Gentben 15000 frankot osztattak ki a' szükölködő szegények közt.

A' Fr. Monitörnek Május 31-ik napján költ darabjában következő Spanyol Országi hadi történet adatik elő: Aprilis 18-ikán Fr. Generál *Sebastiani* a' 4-ik osztály sereggel Murcia ellen marsirozott, és előjáró tsapatja Aprilis 23-ikán azon városba bé is rukkolt. Az ott vóit 17000 főből álló insurgens sereg nem mérészelve a' Frantziákkal szembeszállani onnan ki mentek, magok után 60 ágyút hagytak hátra, és nyakrafőre rész szerént Chartagenába, rész szerént Alicantébe húzták magokat vissza, azok a' parasztok pedig, a' kik az insurgens seregeknél vóltak, többnyre mind haza futottak.

Generál *Suchet* a' 3-ik Fr. osztály seregnek vezérje *Leridából* Katalónia Országnak népes és erős városából a' múlt Május 15-ik napján következő tudósítást küldött Párisba: „Minekutánna; úgymond, insurgens Generál *Odonell*, a' ki ezen várost az ostromlás alól fel szabadítani igyekezett, Aprilis 23-ik napján meg verettett vólna, annak ostromoltatása Május 3-ikán elkezdődött, és mind a' városra, mind a' kastélyra őt batteriából lövöldöztetett. — Azon hólnap 12-ikén, a' kastélyban egy magazinum a' levegőbe vettetett, a' melly szerentsétlen történet, és az ostromló seregnek mind jobban jobban nevedő heves tüze, 's a' benn levőkre való erőszakos rohanás végtére arra bírták őket, hogy az örizet-

ben vólt insurgensek Május 14-ikén capituláltak, ámbár 100 embernél több közzülök meg nem öle-tett, és meg nem sebesitetett légyen is. Ez az 8000 főből álló őrző sereg a' fegyverét le rak-ván Frantzia Országba küldetett. — A' várban 105 darab ágyú, 10000 flinta, sok puska-por, és 10 zászló, találtattak. Azon 33 Frantzia katonatisztek is, a' kik *Leridában* fogva tartattak, ezen alkalmatossággal ki szabadultak a' hadi fogságból.

Warschawi Hertzegség.

A' Szakszóniai Királyi, Királyné és Kir. Hertzeg Aszszony Eő Felségek, előbbi igireteknek bé tel-lyesítések végett, a' múlt Május 17-ik napján, dél után négy órakor számos ágyú durogások, harang-zúgások, és a' nép örvendetes vivatkiáltásai közt indultak el Warschau felé. A' lineábéli seregek, és a' nemzeti gárdisták azon győzedelmi kaputól fogva, melly a' múlt esztendőben, a' győzedel-mes Lengyel hadi seregeknek meg tisztelések vé-gett készitetett vala, a' város fő útzaján két sor-ban állottak. — A' Lengyel Armádiának Generá-lissimusa Hertzeg *Poniatowski*, a' ki néhány na-pokkal annakelőtte ment vissza Krakaóból War-schauba, *Serra* Fr. Minister, a' város előjárói, és a' Zsidó Gyülekezetnek főbb tagjai a' városon kívül fogadták el Eő Felségeket. — Számtalan nép ment Eő Kir. Felségeknek eleikbe, és azon este az egész város ki vólt világositva.

Május 18-ik napján, Hertzeg *Poniatowski* a' Warschawi katonai őrizetnek minden főbb tisztjeit bé mutatta Király Eő Felségének. — A' Len-gyel Országai fő Tanáts, a' Státus Tanáts, és a' felsőbb rangú tisztviselők, a' kiket Gróf *Mala-*

chowski udvari Marsal a' Király kabinetumába bé vitt, audientziára botsattattak. — Új Gallicziának az a' része, melly a' Bétsi utólsó békességben a' Warschoui Hertzegségnek engedődött, négy különböző osztályokra, úgymint: a' Krakauira, a' Radomira, Lublinira 's Siedlceire, és 40 Kerületekre osztatott fel. — *Pulawiban*, a' hova Május 15-ik napján délbe érkeztek, és a' következő napon Warschau felé tovább utaztak Eő Kir. Felségek, az ott való Sybilla templomának minden ritkaságait, és a' Weichsel folyóviz partján lévő szép Anglus kertet is meg néztek Eő Felségek. Azon városnak kellemetes vidéke nagyon tettzett a' Királynak, Királynénak és a' Kir. Korona Hertzeg Aszszonynak; azon hires templomnak emlékeztető könyvében Eő Felségek is bé írták magok neveiket, a' mellybe néhány esztendővel ennekelőtte az Orosz Császár Eő Felsége is méltoztatott a' maga nevét bé írni.

Nagy Britannia.

Londonból Május 23-ik napján. Az itt vólt Svécziai követ innen el utazott, és minden Svétzia Országgal való diplomatikus és kereskedést tárgyazó egyesség megszűnt. Nem sokára el fog válni, minémü parantsolatot adott az Angliai ministerium *Saumarez* Admirálnak arra, hogy miként bánnyon a' Svétziai hajókkal, barátságosan e', vagy ellenségesen? — Néhai *Collingwood* Admirálnak hólt teste, a' Sz. Pál templomában, a' halhatatlan nevű *Nelson* koporsója mellé tétetett le minden pompa nélkül. — *Purvis* Contreadmiral, a' ki öt esztendő alatt a' szárazra ki nem lépett, Május 17-ik napján evezett bé a' Portsmouthi ki-

kötőhelybe. — A' múlt Aprilis 30-ik napján 11 Anglus lineáhajók, néhány fregatok, sok aprobebb hadakozó hajótskák, és négy ostromló galliotak vóltanak. — A' Spanyol Országi Junta még most sem akarja az ottan lévő rész szerént Spanyol, rész szerént vólt Frantzia hadakozó hajókat az Anglusoknak által adni, sőt azt sem akarja megengedni, hogy a' Spanyol kikötőhelyekben lévő Anglus hajókra Anglus vitorlák függesztessenek fel.

Május 19-ik napján. A' mi középtengerben lévő hajósseregünk még most is szüntelen szemem tartya a' Tuloni kikötőhelyet, mellyben 12 lineahajói, 8 fregatjai, és 2 korvetjei vannak a' Frantziáknak. Ez a' szemem való tartás most kiváltképen igen szükséges, ne hogy Fr. Admiral *Gantheaume* onnan ki evezvén, a' Frantziáknak Szicilia Országba való kiszállásokat segítse. — A' Minorka szigetbéli lakosok a' Spanyol Országi insurgens kórmányszékre reá unván fel támadtak, 's magokat az Angliai uradalom alá akarták adni; de az ott lévő Anglus vezérek avval mentették magokat, hogy nékiek arra semmi parantsolatjok nintsen.

Londonból Május 17-ik napján. A' száraz Európából olly hirt vettünk, hogy a' Nápolyi Király *Joakim Napoleon* nagy sietséggel ment vissza Nápoly városába, melly fontos okok nélkül meg nem esett. — A' mi Szicilia Országban lévő hadi seregeinknek vezérjei nagyon sürgetik a' nép és hajóbéli segítségnek küldetését, mivel a' mint ők állatják, számos Frantzia hadi seregek gyűlnek őszve Calabriában, mellyek Szicilia Országban igyekeznek kiszállani. Mi ennek a' szigetnek védelmezésében a' Sziciliabéliekre tellyes-

séggel nem támaszkodhatunk. — A' mi ott lévő hadi népünket a' ministerialis újság levelek 15000-re, az antiministerialis Zsurnálok pedig tsak 7000-re teszik; meg lehet, hogy sem az egyik, sem a' másik nem találta az igazságot, leg jobb az illy esetben a' közép uton járni.

Londonból Május 17-ikén. Egy ide való politikus Zsurnalista következőképpen szól: Szerentsenk van, *úgymond*, Olvasoinknak tudtokra adni, hogy a' mi Konstántzinápolyba lévő követ ministerünk *Adair Úr*, olly biztatást vett az uralkodó Zultantól, hogy ő álhatatossan eltökéllette magában, hogy a' Nagy Britanniával kötött szövetségét egész valóságában meg tartsa, és hogy annak segítségére egész ármadiájával kész leszen.

Wesztfáliai Ország.

Ez az új Királyság azokból az Alsó-Szakszoniai 's Westfáliai Kerületekben fekvő tartományokból van öszve szerkeztetve, mellyek ennek-előtte a' Prussziai Birodalomhoz, a' Hannóverai 's Hesszen-Kasszeli Vái. Fejedelemségekhez, a' Braunsweig - Wolfenbütteli Hertzegséghez, és a' Münsteri 's Paderborni Püspökségekhez tartoztak mind addig, mig a' Német Birodalomnak alkotmánya épségben maradt. Ez az Ország napkeletre Szakszoniával és Brandenburgiával, napnyugotra Hollandiával, északra a' Holzatziai Hertzegséggel és az északi tengerrel, délre a' mostani Frankfurti fő Hertzegséggel határos. — A' Westfáliai Király rezidentziája Kasszelben van. Ezen kívül való nevezetesebb városai Magdeburg, Braunschweig, Hannovera, és Münster — mostan uralkodó első Királya *Jeromos Napo-*

leon, Napoleon Fr. Császárnak és Olasz Országi Királynak legifjább testvér öttse, kinek felesége *Katalin*, Würtembergi Kir. Hertzeg Asszony.

Ezt az Országot sok javaival áldotta meg a' természet. Nevezetessen olly 15 só bányái vannak, a' mellyekből esztendónként egy millió, 154120 másza só ásatik ki, mellyből 321000 mázsánál többre azon Orzágnak szüksége nintsen, a' többi mind a' külföldieknek adatik el, mellyből 943097 tallért veszen bé a' Kórmányszék esztendónként.

Ebben az Országban, Frantzia Orzágnak példája szerént, minden vallású lakosok egyenlő polgári és vallásbéli jussal élnek, még a' Zsidóknak is, mindenütt az egész Országban szabad vallásbéli gyakorlások, oskoláik, és Zsinagoga-jok vagyon, a' hol szükséges; magok a' Rabbinusok is abban fáradoznak, hogy az ifjúságot meg világosithassák, a' szükséges tudományokban gyakorolhassák, és hasznos tagjaivá tehessék az Orzágnak.

Spanyol Ország.

József Napoleon Király, egy Aprilis 18-ik napján költ decretumában, azon Ország *Corteseit*, az az, Rendeit a' közönséges gyűllés tartás végett őszve hivatta, a' melly dolog igen kedves érzékenységet szerzett azon Országban. Ezen jótéteményt egyedül ennek az új uralkodónak köszönhetik, mellyet regtől fogva meg igirt a' nemzetnek a' Junta, de igiretét soha sem tellyesítette bé.

Sevillából azt irták, hogy minden szomszéd tartományokból olly jelentés küldetett vólna oda, hogy minden fegyverfogható polgárok, önként

irattyák bé magokat a' polgári gárdisták közzé, és álhatatossan eltökelték, hogy azok ellen a' haramják ellen, a' kik Cordovába ószve gyültek, magokat, 's hozzájuk tartozóikat védelmezni fogják. Ezek közzül a' haramják közzül, Aprilis 26-ikán 16-ot el fogtak, és a' meg büntetés végett Sevillába küldötték. — Mindenütt tisztviselők állanak ki a' haramjákat üldöző polgárgárdistáknak vezérlésekre.

A' Frantzia Monitörnek 30-ik Májusi darabjában következő hiradások találatnak a' Spanyol Országban lévő Fr. Amádiáról: A' Trevisói Herrzeg Marsal *Mortier*, az ötödik ármádiának egy osztályával, a' *Baleysteros* ellenséges serege ellen menvén, azt az El-Ronquillói passusokból ki hajtotta, melly hogy a' Mogueri, Huelbai, és Ayamontei kikötőhelyekkel egyességbe lehessen, a' hegy közzé vette magát. Midőn már semmi reménysége nem vólt vólna a' Trevisoi Herrzegnek az ellenségnek bé érésére, igen fárasztó és terhes utakon való marsirozása után, Május 15-ik napján akkor bukkant arra, a' Rio Tinto hegyén való által menetelében. Az ellenség egy kösziklakkal körül vétetett helyben telepedett le, mindazáltal onnan is ki veretett, és nagy zürzavarba ejtetvén, hat vagy hét ezer embert hagyott a' tsatapiacson, 150 fogságra esett, a' többi pedig fegyverét elhányván, hogy annál hamarább el érhessen a' Portugalliai határokhoz, 's kétség kívül Badajozhoz is, széllyel oszlott. Azon időben az Arenbergi Hertzeg is bé ment Huelbaba a' hol egy ellenséges tsopórt nyakrafőre hajókra ült.

A' Trevisoi Hertzeg Agamonte felé folytat-

tya a' maga útját, és a' *Baleysteros* seregének maradványát még most is üzeti. — Egy azon hegyekhez küldetett Frantzia Colonne, melly a' Cordovai tartományt Estremaduratól elválasztja, egy insurgens gyülevész népre rohanván, a' közül 80 embert meg ölt, és 60-ant fogságra ejtett.

A' Frantzia seregeknek, az Új Castilia és Andaluzia Országoknak határai közt fekvő *Siera-Morena* nagy hegyen való általmeneteleket, és a' Közép tengerig való kiterjedéseket minden értelmes és messzelátó ember úgy nézte, mint a' Spanyol Országi hadakozásra nézve elválasztó történetet, mivel annál fogva azon félszigetet északi végső tsútsától fogva déli tsútsáig két egyenlő részre osztották fel, és az azok közt való egyeséget annyiban meggátolták, hogy egymásnak semmi regularis néppel segítségekre nem lehetnek.

Portugallia Ország.

A' Londoni tudósítások szerint, ebből az Országból rövid idő múlva fontos hireket fogunk hallani, mellyben az ott lévő Anglus és Frantzia hadi vezérek nagyon köszörülik egymás ellen fogaikat. — A' Lord Wellington vezérlése alatt lévő ármádia 26000 Anglus, 's 30000 Portugallus katonákból áll; és a' mint írják, olly jól el van készítve, hogy akármelly órában szembe szállhat az ellenséggel. — A' Frantzia ármádia is nem erőtlen. — Az Elchingeni Hertzeg Marsal Ney hadi serege 35000 főre tétetik, az Abrantesi Hertzeg Marsal *Junoté* 10000 emberre, 's ezen kívül még 10000 váratik Valladolidból. Ezeken kívül számos lovassága és artillériája van a' Portugalliában lévő Fr. ármádiának. — A' két

ellenséges seregek külső vigyázatjai közt csak egynéhány mértföld közbenvetés van. — Noha nagy bizodalmunk van minékünk Lord Wellingtonban, és a' mi vitéz seregeinkben, mind az által még sem vagyunk egész tsendességben. — A' leg első ütközetnek ki menetele Spanyol és Portugallia Országoknak jövődöbbéli sorsát el fogja választani. — Lisszabónai levelek szerint minden Tagús folyóvizében lévő kereskedő és szállító hajóknak parantsolatjuk van arra, hogy minden szempillantatban készen tartsák magokat.

A' 8-ik Májusi Corunnai levelek szerint, a' L. Wellington vezérlésére bizatott Anglus hadi seregeknek fő hadi kvártélyok Vizeutben vólt, de azt el hagyván Salamanka eleibe marsiroztak, mellyről következő megjegyzést tesznek az Anglia Országi tudósítások. A' midőn valamelly hadi történetről való hirt várnánk Portugalliából, akkor hozott hozzánk Lord Wellingtól egy hadi tiszt valamelly tudósításokat, mellyeknek rövid foglalatok az, hogy ő és Generál *Hill* Portugalliának határain túl már messze előbbre nyomúltak, de onnan ismét vissza fordúltak. Ezt a' visszafordúlast az ellenség számos seregének sebes előbbre való nyomúlása okozta, a' kik csak 3. napi járás földre vóltak még hozzánk. Azonban mi meglehetős bátóságban vagyunk; a' mi hadi erónk az ellenség hadi erejénél nem kevesebb; a' Portugalliai seregek jó hadi fenyték alatt tartatnak, jól vannak a' fegyverben gyakoroltatva, és a' mint mutatják, jó reménységben vannak Angliához. — Minden Portugallia Országi levelek meg egyeznek abban, hogy ha valóságos szándékjuk ván a' Frantziáknak Ciudad-Rodrigo el foglalá-

sára, lehetetlen leszen az ütközetet elkerülni. Sokkal fontosabb hely ez, mint sem azt magának lehetne hagyni.

Török Ország.

Ebben a' roppant Birodalomban, a' vallásról való tudományt kivéven, más tudományok is, nevezetessen a' Medicina és Chirurgia virágozni kezdenek. Ezeket a' tudományokat 30 esztendőkel ennekelőtte, néhány Olasz Országi és Zsidó tsábitók gyakorlottak vala Konstantzinápolyban, és sok embert is küldöttek a' más világra esztendőnkent, kiknek egész mesterségek, az érvágásban, a' gyomortisztításban, és a' metzésben állott, és a' gyógyító szereknek rendelésében, a' kalendáriumtól kértek tanátsot. De most másképen van a' dolog; 50 Görög nemzetbéli Orvos Doktorok találtatnak a' Csász. rezidentialis városban, a' kik az orvosi és kézorvosi tudománynak tanulása végett több esztendőket töltöttek el Német, Frantzia, és Anglia Országokban, és mint a' rakott méhek úgy tértek vissza a' Törökök alatt nyögő hazájokba, 's nagy kedvességet, tekintetet, és kintset szerzetek magoknak az orvosi praxisból. Három esztendőktől fogva egy Angliai Ország módra állitatott közönséges betegház van Konstantzinápolyban, mellynek igazgatói és gondviselői a' Görög Orvos Doktorok.

Ezeknek munkásságok által a' tehén himlőbe való bé óltás is nagy előmenetelt nyert Konstantzinápolyban, és a' Török Birodalomnak északi tartományiban. Az ifjú Görög Orvos Doktorok, a' Bétsi és Lipsiai fő iskolákból való hazamenetelek után nagyon kiterjesztették azon

megbetsülhetetlen találmányt, még pedig olly szerentsés következéssel, hogy Konstantzinápolyban egy Görög familia sem találta, melly gyermekeinek életben megtartása és a' természetes himlőnek szomorú következéseinek el távoztatására nézve avval élni ne kívánna.

Erdély Ország.

A' múlt Aprilisben, Olasz Országban, a' Piacenzei nagy hegyek közt elsőben fejez, az után sok villamlás és menydörgések közt veres, végére ismét fejez hó esett. — Hasonló dolog történt a' múlt Május 17-ik napján Szeben Várme gyének Vizakna nevű helységében, a' hol szörnyű szélvélssel elegyes essős időben, tsak nem egy egész fertály óráig vérszinű esső esett. Szebeni Orvos Doktor Szabó Úr, a' ki szinte egy betegnél ott tartózkodott, azon véres essőből egy megszelt tisztán felszedetett, 's azt Szebeni Apatikárius Sigerus Péter Úrnak a' szoros megvizsgálás végett által adta. Ez a' derék természet vizsgáló Úr, a' Chemiai regulák szerént jól meg vizsgálván azt setét veres 's baretzkfa virághoz hasonló színűnek találta. Az üvegnek fenekére egy fertály óra után le szállott igen vékony sedimentumnak a' vagy sárnak is setét vólt a' szine, ize és szaga mint az agyag földnek, a' leszűrt essőviz is setét veres színű és zavaros vólt, és semmi reagens szerek a' színét meg nem változtathatták. Ennek a' Chémicus Úrnak értelme szerént, a' Vizaknai igen magos hegyeken lévő, fényves erdőben álló, és szinte akkor virágzott fenyőfák festették meg ezt az essővizet, és hihetőképén azon fenyőfa virágoknak a' pora tsinalta a' veres essőnek sedimentumát.